RestartVET

RESTART VET:

An innovative approach to support VET teachers/trainers through the digital transformation of VET education

Virtual Collaborative Learning and Co-Creation (Greek)

Εισαγωγή:

Η ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών, η εξέχουσα θέση του διαδικτύου και η διαθεσιμότητα μιας ευρείας γκάμας φορητών συσκευών με τεράστιες δυνατότητες (όπως κινητά τηλέφωνα, ταμπλέτες, έξυπνες συσκευές κ.λπ.) έχουν αλλάξει τον τρόπο με τον οποίο ζούμε τη ζωή μας, συνδεόμαστε με άλλους ανθρώπους, εργαζόμαστε και μαθαίνουμε.

Η πρόσφατη πανδημία COVID-19 επέβαλε επίσης αρκετές αλλαγές στην καθημερινή μας ζωή και συνέβαλε στο να μεταφερθούν πολλές εργασίες σε εικονικούς χώρους. Η σχολική εκπαίδευση, η μάθηση, η διδασκαλία, η συνεργασία, η εργασία, η δικτύωση, όλα μεταφέρθηκαν σε εικονικούς χώρους μέσω της χρήσης νέων και υφιστάμενων εργαλείων λογισμικού και υλικού.

Οι επιχειρηματικές συναντήσεις, τα εργαστήρια, τα σεμινάρια, οι εκθέσεις και πολλές άλλες μορφές συνεργασίας και δικτύωσης που παραδοσιακά θεωρούνταν εκδηλώσεις πρόσωπο με πρόσωπο πραγματοποιούνται πλέον αποκλειστικά μέσω διαδικτύου και φαίνεται ότι η τάση αυτή θα συνεχίσει να υφίσταται ακόμη και μετά το τέλος της πανδημίας και την άρση των περιορισμών.

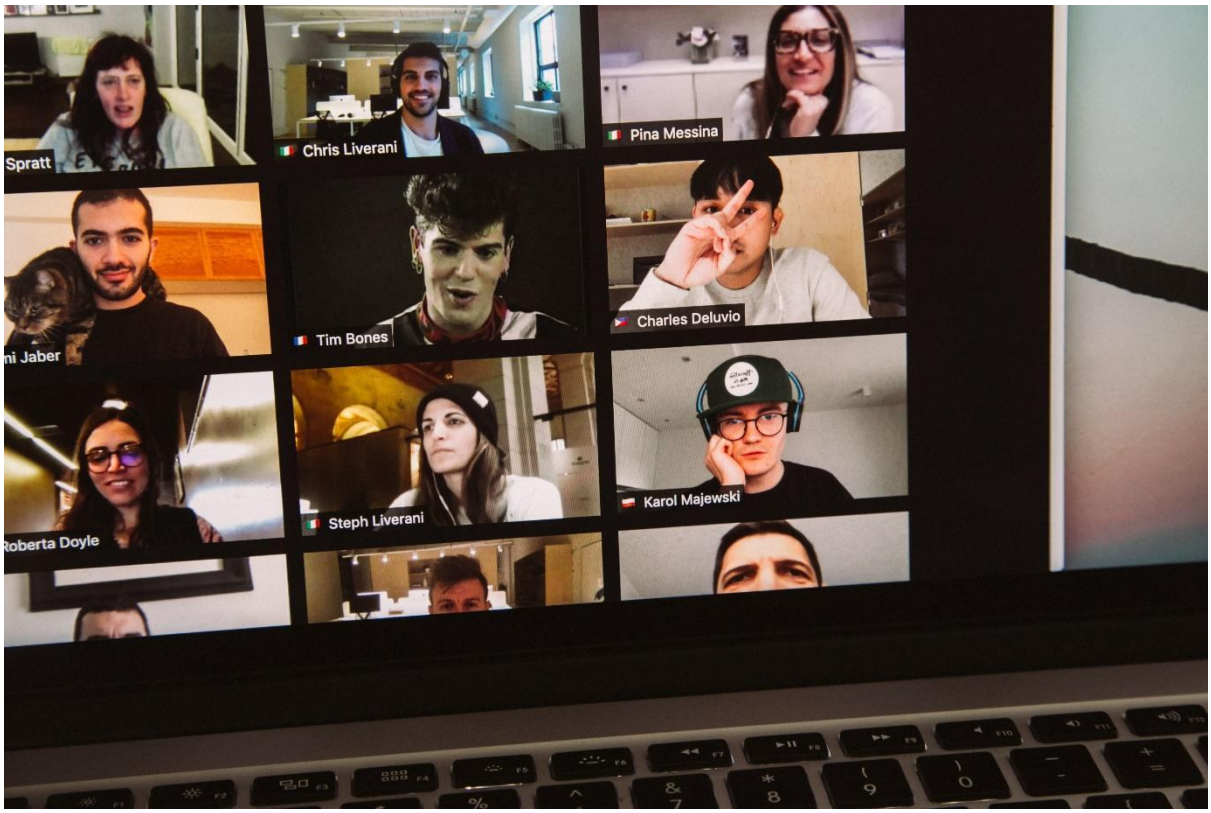

Η Εικονική Συνεργατική Μάθηση αναφέρεται κυρίως σε περιβάλλοντα που στοχεύουν στην παραγωγή τεχνολογικά υποστηριζόμενων/βασισμένων διαδικασιών όπου οι συμμετέχοντες εργάζονται από κοινού για την παραγωγή και την ανταλλαγή γνώσεων ανεξάρτητα από

χρονικούς και τοπικούς περιορισμούς (ανεξάρτητα από το αν βρίσκονται σε διαφορετικές τοποθεσίες ή/και διαφορετικές ζώνες ώρας).

Η Συν-δημιουργία αναφέρεται στις διαδικασίες μέσω των οποίων τόσο ο εκπαιδευόμενος όσο και ο εκπαιδευτικός/εκπαιδευτής/διδάσκων/διδάσκων είναι υπεύθυνοι και εργάζονται από κοινού για την παραγωγή και την ανταλλαγή γνώσης με τρόπο που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και των δύο και να είναι προσαρμοσμένος, ευέλικτος και προσαρμόσιμος.Τόσο η Εικονική Συνεργατική Μάθηση όσο και η Συν-δημιουργία αντιπροσωπεύουν μια σημαντική απόκλιση από τα παραδοσιακά μοντέλα μάθησης που βασίζονται σε μια διαφορά ισχύος μεταξύ εκπαιδευόμενων και εκπαιδευτικών, με τη γνώση να ρέει μόνο προς μία κατεύθυνση, από τον εκπαιδευτικό/εκπαιδευτή/διδάσκοντα προς τους εκπαιδευόμενους, χρησιμοποιώντας μέσα και μεθόδους που επιλέγει ο εκπαιδευτικός και είναι προκαθορισμένες και όχι ευέλικτες.

Μαθησιακοί στόχοι

Στο τέλος αυτής της ενότητας:

- θα έχουν επίγνωση των όρων της συνεργατικής μάθησης και της συν-δημιουργίας
- θα έχουν βασικές γνώσεις των βασικών αρχών της συνεργατικής μάθησης και της συνδημιουργίας
- θα έχουν γνώση των διαφόρων εργαλείων και πλατφορμών που μπορούν να βοηθήσουν στη συνεργατική μάθηση και συν-δημιουργία
- θα είναι εξοικειωμένοι με τις τάσεις του τομέα
- θα έχουν κίνητρο και ενδιαφέρον να εξερευνήσουν περαιτέρω :-)

1. Ποιες είναι οι βασικές αρχές της Εικονικής Συνεργατικής Μάθησης & Συνδημιουργίας;

Όπως υποδηλώνει και το όνομα, η Εικονική Συνεργατική Μάθηση βασίζεται σε ένα Εικονικό Περιβάλλον και, ως εκ τούτου, απαιτεί τόσο ο μαθητής όσο και ο δάσκαλος/εκπαιδευτής/διδάσκων να έχουν μια -τουλάχιστον- βασική κατανόηση του εξοπλισμού και του λογισμικού. Παρόλο που μεγάλο μέρος της συνεργατικής μάθησης μπορεί να γίνει με τη χρήση smartphones, είναι σκόπιμο να υπάρχει και ένα tablet / φορητός υπολογιστής ή/και επιτραπέζιος υπολογιστής, εκτός από μια σύνδεση στο διαδίκτυο είτε μέσω wifi είτε μέσω δεδομένων κινητής τηλεφωνίας.

Η δεύτερη σημαντική πτυχή της Εικονικής Συνεργατικής Μάθησης είναι η πτυχή της συνεργασίας, που σημαίνει ότι τόσο η μεθοδολογία μάθησης/διδασκαλίας όσο και το περιεχόμενο και το πλαίσιο μάθησης/διδασκαλίας πρέπει να υποστηρίζουν την επικοινωνία και να προωθούν τη συνεργασία. Συνιστάται η μάθηση να λαμβάνει χώρα μέσω μικρών κομματιών γνώσης που προσφέρονται και στη συνέχεια επεξεργάζονται από τους συμμετέχοντες μέσω δραστηριοτήτων και εργασιών που τους επιτρέπουν να συνεργάζονται μεταξύ τους και να δημιουργούν μαθησιακές σχέσεις που θα τους επιτρέπουν να αποκτούν, να διατηρούν και να μοιράζονται τη γνώση, απολαμβάνοντας παράλληλα μια ευχάριστη και ουσιαστική μαθησιακή εμπειρία.

Η αρχή της συν-δημιουργίας αναφέρεται στην ιδέα ότι τόσο οι εκπαιδευόμενοι όσο και οι δάσκαλοι/εκπαιδευτές/διδάσκοντες είναι υπεύθυνοι για τη μαθησιακή διαδικασία και θα πρέπει να συμβάλλουν σε αυτήν εκφράζοντας τις ανάγκες τους και προσαρμόζοντας το περιεχόμενο και το πλαίσιο της μάθησης. Η συν-δημιουργία μπορεί να είναι μια άγνωστη έννοια τόσο για τους εκπαιδευόμενους όσο και για τους καθηγητές/εκπαιδευτές/διδάσκοντες και ίσως αξίζει τον κόπο, επομένως, να αφιερώσετε λίγο χρόνο για να εξοικειωθούν οι άνθρωποι που ασχολούνται με τη μάθηση, με αυτούς τους όρους.

Θα πρέπει να γίνει ιδιαίτερη μνεία στην ανάγκη να κοινοποιηθούν οι αρχές αυτές στους ενδιαφερόμενους φορείς της ΕΕΚ, ώστε να μπορούν να ενημερώνονται για τις νέες εξελίξεις και τις νέες ανάγκες και να γίνονται πιο δεκτικοί και αποδεκτοί στις αλλαγές της μορφής, του περιεχομένου και του πλαισίου των προγραμμάτων κατάρτισης και των πρωτοβουλιών κατάρτισης.

Σημεία αυτοαξιολόγησης για προβληματισμό:

- Έχετε συμμετάσχει ποτέ σε Εικονική Συνεργατική Μάθηση; Τι σας άρεσε/δεν σας άρεσε στην εμπειρία αυτή;
- Πώς θα εξηγούσατε / περιγράφατε την Εικονική Συνεργατική Μάθηση & Συν-δημιουργία σε έναν συνάδελφο μαθητή ή/και σε έναν συνάδελφο καθηγητή / εκπαιδευτή / λέκτορα;
- Μπορείτε να σκεφτείτε μερικά πλεονεκτήματα και μερικά μειονεκτήματα της συν-δημιουργίας;

Συμβουλές προς τον εκπαιδευτή:

Παρόλο που οι έννοιες της Συν-δημιουργίας και της Εικονικής Συνεργατικής Μάθησης μπορεί να φαίνονται απλές και αυτονόητες, αφιερώστε λίγο χρόνο για να τις συζητήσετε μεταξύ της ομάδας και αφήστε χώρο για σχόλια ή/και αντιρρήσεις, ώστε να βεβαιωθείτε ότι υπάρχει μια κοινή βάση κατανόησης για τους όρους αυτούς. Ενθαρρύνετε τους συμμετέχοντες να μοιραστούν τις εμπειρίες τους, τα σχόλιά τους και τις ανησυχίες τους.

2. Θεωρία συνεργασίας - ένα θεωρητικό πλαίσιο

Η έρευνα για τη μάθηση με εικονική συνεργασία διεξάγεται τις τελευταίες 2 δεκαετίες, αρχικά ως συνέχεια των παραδοσιακών θεωριών μάθησης. Παρ' όλα αυτά, τα τελευταία χρόνια, υπήρξε μια μετατόπιση της εστίασης στην ανάπτυξη θεωριών που αντανακλούν την τεχνολογική συνιστώσα και τη συμβολή των εικονικών στοιχείων στη μάθηση, δίνοντας το έναυσμα για την ανάπτυξη θεωριών μεικτής μάθησης. Η θεωρία της συνεργασίας προτείνει ότι η γνώση δεν "απλώς υπάρχει" αλλά κατασκευάζεται μέσω του κοινωνικού λόγου- είναι επομένως μια διαδραστική, δυναμική διαδικασία που λαμβάνει χώρα μεταξύ ομάδων.

Η εικονική συνιστώσα αναφέρεται σε νέους τύπους μέσων που προωθούν τη συνεργασία και προσφέρουν τον εικονικό χώρο στον οποίο λαμβάνει χώρα η μάθηση (περισσότερα σχετικά με αυτό μπορείτε να βρείτε στην ενότητα 3). Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι ο δάσκαλος/εκπαιδευτής/διδάσκων δεν είναι η πηγή της γνώσης, αλλά μάλλον ένας διευκολυντής της μαθησιακής διαδικασίας.

ΠΕΡΑΙΤΈΡΩ ΠΌΡΟΙ:

Αν ενδιαφέρεστε να μάθετε περισσότερα για τη Θεωρία της Συνεργασίας και τη Συνεργατική Μάθηση, ένα καλό μέρος για να αναζητήσετε περισσότερα στοιχεία θα ήταν πηγές που αναφέρονται στην Ομαδική Γνώση, όπως το:

ijCSCL :: International Journal of Computer-Supported Collaborative Learning (Διεθνές περιοδικό συνεργατικής μάθησης υποστηριζόμενης από υπολογιστή)

3. Εργαλεία για εικονική συνεργατική μάθηση

Εικονικοί βοηθοί και ευφυείς πράκτορες

Πρόκειται για εργαλεία που μπορούν να έχουν πρόσβαση σε δεδομένα για λογαριασμό ενός χρήστη και θα μπορούν να βοηθούν τους εκπαιδευόμενους και τους συνεργάτες με διάφορους τρόπους. Οι εικονικοί βοηθοί και οι ευφυείς πράκτορες μπορούν να παρέχουν προσαρμοσμένα και εξατομικευμένα αποτελέσματα αναζήτησης με πρόσβαση σε δεδομένα σε διάφορες πλατφόρμες, να προτείνουν περαιτέρω πόρους με βάση τις πληροφορίες και τις προτιμήσεις του εκπαιδευόμενου, να διαχειρίζονται και να επιβλέπουν διοικητικές εργασίες, να επικοινωνούν με άλλους πράκτορες και διαδικτυακές βάσεις δεδομένων και να βοηθούν στην οργάνωση των πληροφοριών και των αλληλεπιδράσεων με διάφορους συνεργάτες.

Εικονικές κοινότητες μάθησης

Οι εικονικές κοινότητες μάθησης είναι κυβερνοχώροι που επιτρέπουν τη συνεργατική μάθηση. Παρουσιάζουν βελτιωμένα χαρακτηριστικά που επιτρέπουν την πραγματοποίηση πιο συνεργατικής μάθησης και προσελκύουν καθημερινά όλο και περισσότερους χρήστες. Παραδείγματα περιλαμβάνουν: Οι κοινές διαδικτυακές πλατφόρμες είναι οι εξής We the Teachers (ένας ειδικός χώρος για εικονική μάθηση και συνεργασία που απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς), LearnHub (για μαθητές και δια βίου εκπαιδευόμενους) και πολλά άλλα που είναι εύκολα προσβάσιμα στο διαδίκτυο.

Μη εντυπωσιακά και εντυπωσιακά τρισδιάστατα εικονικά περιβάλλοντα

Μέσω της χρήσης τρισδιάστατων παιχνιδιών, οι χρήστες μπορούν να προσομοιώνουν τη ζωή άλλων, ενώ παρέχουν τις γνώσεις τους σε όλο το τρισδιάστατο περιβάλλον ως avatar. Αυτά τα τρισδιάστατα περιβάλλοντα προωθούν επίσης την προσομοίωση και τη δημιουργία σεναρίων για μέρη όπου οι χρήστες δεν θα είχαν διαφορετικά πρόσβαση. Τα τρισδιάστατα περιβάλλοντα διευκολύνουν τις διαδικτυακές κοινότητες οικοδόμησης γνώσεων. Τα μη εντυπωσιακά περιβάλλοντα είναι περιβάλλοντα στα οποία δεν χρησιμοποιούνται και οι πέντε αισθήσεις, αλλά εξακολουθούν να επιτρέπουν στους χρήστες να αλληλεπιδρούν σε εικονικούς κόσμους. Τα ακουστικά εικονικής πραγματικότητας (VR) χρησιμοποιούνται μερικές φορές για να δώσουν στους χρήστες μια πλήρη εμπειρία εμβύθισης, σε αυτούς τους τρισδιάστατους εικονικούς κόσμους. Αυτό επιτρέπει στους χρήστες να αλληλεπιδρούν

μεταξύ τους σε πραγματικό χρόνο και να προσομοιώνουν διαφορετικές μαθησιακές καταστάσεις με άλλους χρήστες. Αυτές οι μαθησιακές εμπειρίες και τα περιβάλλοντα ποικίλλουν ανάλογα με τα πεδία και τους μαθησιακούς στόχους. Ορισμένα ακουστικά εικονικής πραγματικότητας επιτρέπουν στους χρήστες να επικοινωνούν μεταξύ τους, ενώ βρίσκονται σε διαφορετικές φυσικές τοποθεσίες, επιτρέποντάς τους να μοιράζονται όχι μόνο μαθησιακές και διδακτικές εμπειρίες, αλλά και ένα σύνολο άλλων κοινωνικών εμπειριών χωρίς τους περιορισμούς του χρόνου και του χώρου. Αυτά τα εικονικά περιβάλλοντα κερδίζουν ολοένα και μεγαλύτερη δημοτικότητα σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της ΕΕΚ, της εκπαίδευσης ενηλίκων και της δια βίου μάθησης, και μπορούν να αποτελέσουν πηγή σπουδαίων μαθησιακών εμπειριών, υπό την προϋπόθεση ότι οι χρήστες γνωρίζουν τους διάφορους κινδύνους και είναι σε θέση να τους διαχειριστούν αποτελεσματικά.

4. Διαδικτυακές πλατφόρμες συνεργασίας

Υπάρχει μεγάλη ποικιλία εργαλείων που μπορούν να διευκολύνουν τη διαδικτυακή συνεργασία για μάθηση ή άλλες συναφείς εργασίες. Καθημερινά προστίθενται όλο και περισσότερες λύσεις και κάθε χρήστης μπορεί να βρει τις επιλογές που ταιριάζουν περισσότερο στις ανάγκες και τις προτιμήσεις του- παρακάτω μπορείτε να βρείτε έναν ενδεικτικό κατάλογο εργαλείων διαδικτυακής συνεργασίας που μπορούν να διευκολύνουν τη μάθηση και να βοηθήσουν στη διαχείριση εργασιών που σχετίζονται με τη μάθηση:

1. Slack (www.slack.com)
2. Trello (www.trello.com)
3. Basecamp (www.basecamp.com)
4. Asana (https://asana.com)
5. Η Google διατηρεί το https://keep.google.com/
6. GotoMeeting https://www.goto.com/meeting
7. Yammer https://www.microsoft.com/en-gb/microsoft-365/yammer/yammer-overview
8. ConceptBoard https://conceptboard.com/
9. Redbooth https://redbooth.com/
10. Αναβοσβήνει https://www.blinklearning.com/home

5. Συμβουλές για συν-δημιουργία

- Συν-δημιουργία για ισότητα και ένταξη! Βεβαιωθείτε ότι η διαδικασία συν-δημιουργίας δεν αντανακλά απλώς την υπάρχουσα γνώση και πρακτική και δεν διαιωνίζει στερεότυπα και προκαταλήψεις. Διατηρήστε επίγνωση των πολιτισμικών, πολιτικών, ιστορικών ή ακόμη και γλωσσικών διαφορών και βεβαιωθείτε ότι η διαδικασία δίνει την ευκαιρία στους ανθρώπους να εκφράσουν τις ανησυχίες τους και να αναγνωριστούν και να αντιμετωπιστούν ως ισότιμοι και πολύτιμοι συνεργάτες.
- Αξιοποίηση των ανανεώσιμων εργασιών, ο όρος αναφέρεται σε εργασίες που οδηγούν στην παραγωγή υλικού που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ακόμη και πέρα από τους μαθησιακούς στόχους του ατόμου, αποτελώντας σημειώσεις ή υποστηρικτικό υλικό για τους επόμενους μαθητές. Με αυτόν τον τρόπο οι εκπαιδευόμενοι ενθαρρύνονται να βλέπουν τις εργασίες ως εργαλείο μάθησης που μπορεί να ενισχύσει τη συνολική συνεισφορά τους και όχι ως μέσο επαλήθευσης της απόκτησης γνώσεων.
- Ξεκινήστε από μικρά και επεκταθείτε! Για έναν δάσκαλο/εκπαιδευτή/διδάσκοντα μπορεί να είναι μεγάλη αλλαγή η μετάβαση από τις παραδοσιακές μεθόδους μάθησης σε ένα πλαίσιο συν-δημιουργίας. Δεν είναι απαραίτητο να αλλάξετε τα πάντα με τη μία- ξεκινήστε εισάγοντας μικρά κομμάτια συν-δημιουργίας μέσω εργασιών ή συζητήσεων και επεκταθείτε ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών σας και τη δική σας χωρητικότητα σε χρόνο και πόρους.
- Καλέστε και καλωσορίστε τα σχόλια των μαθητών. Οι μαθητές σας είναι οι συνεργάτες σας, γι' αυτό είναι σημαντικό να διατηρείτε μια ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας, ώστε να μπορούν να μοιράζονται τις ιδέες, τα σχόλια, τις ερωτήσεις και τις συνεισφορές τους. Φροντίστε να έχετε μια διαδικασία για τη συλλογή και επεξεργασία των ανατροφοδοτήσεών τους και να προσαρμόζετε ανάλογα. Μη διστάσετε να τους προσφέρετε ανατροφοδότηση καθώς και ενθάρρυνση και κίνητρα.
- Να συμμετέχετε σε πρακτικές αναστοχασμού και να προβληματίζεστε σχετικά με το περιεχόμενο και το πλαίσιο της διδασκαλίας/μάθησής σας, ενώ παράλληλα να επικοινωνείτε με τους μαθητές και τους συναδέλφους σας. Μη φοβάστε να

δοκιμάζετε διαφορετικά πράγματα και να κάνετε προσαρμογές και αλλαγές καθώς προχωράτε. Ορισμένες αποτυχίες είναι αναμενόμενες και συχνά ένα λάθος ή μια ανεπάρκεια μπορεί να μετατραπεί σε ισχυρή έμπνευση.